

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА
ИЗБЕГЛИХ И ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА У
ГРАДУ КРУШЕВЦУ
у периоду 2009-2013. година**

Град Крушевац, децембар 2008.

САДРЖАЈ	страна
Увод	3
• Уводна на реч Градоначелника.....	3
• Одлука Скупштине Града о усвајању ЛАП	6
• Захвалност учесницима/цама у процесу израде ЛАП	7
Сажетак (резиме) ЛАП	9
Поглавље 1: Општи подаци о Граду	11
Поглавље 2: Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у Граду	15
Поглавље 3: Анализа ситуације и спорна питања избеглих и интерно расељених лица	16
Поглавље 4: Приоритетне циљне групе	24
Поглавље 5: Општи и специфични циљеви	25
Поглавље 6: Активности – Задаци за реализацију ЛАП	26
Поглавље 7: Ресурси/буџет	44
Поглавље 8. Аранжмани за примену	44
Поглавље 9: Праћење и оцена успешности	46

Увод

Уводна реч Градоначелника Града Крушевца

Поштовани суграђани,

У нашем Граду у протеклих десет година према евиденцији Повереништва за избеглице, знатно се повећао број избеглих лица са простора бивших југословенских република, као и број интерно расељених лица. Према званичним подацима, 7.17% наших суграђана су избегла и интерно расељена лица. Локална заједница не може да занемари потребе овако велике групе својих чланова.

У име Градске управе Града Крушевца, познатог по вековној традицији отворености за сарадњу, подршку и неговању опште хуманих вредности, желим да Вас обавестим да смо израдили *Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица* која живе на нашој територији. Локална самоуправа намерава да својим суграђанима - избеглим и интерно расељеним лицима, обезбеди могућности за што квалитетнији живот у локалној заједници. Главни правац нашег деловања, формулисан у овом документу, односи се на обезбеђење услова за локалну интеграцију, решавањем основних потреба избеглих и интерно расељених лица и њихових породица. Основни циљ локалне интеграције је обезбеђивање могућности избеглим и интерно расељеним лица за економску и социјалну равноправност са свим осталим грађанима и за достојанствен живот у заједници.

С обзиром да примена и реализација овог Плана захтевају различите ресурсе, локална самоуправа учествује у његовом финансирању и на тај начин изражава своју решеност да унапреди квалитет живота избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу. Изузетно је важно да ће План спроводити локални кадрови, ослањајући се на своја стручна знања и друге професионалне компетенције.

Сматрамо да је овај документ логичан наставак општег, стратешког приступа локалне самоуправе развоју Града и побољшању услова за живот грађана. Након усвајања и успешно започетог процеса примене неколико кључних стратешких докумената локалне заједнице - Стратегија локалног економског развоја, Локалне стратегије социјалне политике, Локалног плана акције за децу, успешно спровођење Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, даће допринос и даљој реализацији општих стратешких опредељења локалне самоуправе.

Посебно истичем да и овај документ јасно наглашава да је један од приоритета свих нас који управљамо овим Градом да обезбедимо боље услове живота за све избегле и интерно расељене који су нашли уточиште у Крушевцу.

Крушевац,
Децембар 2008.год.

Градоначелник,

Драган Аздејковић

Шта је Локални план акције за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица

У овом документу под процесом *локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих¹ и интерно расељених лица² (ИРЛ)* подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих и интерно расељених лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. *Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица* посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под *избеглим и интерно расељеним лицима* подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица (ИРЛ) у Граду Крушевцу, настао је као резултат учешћа у Пројекту *Поддршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица*. Општи циљ Пројекта је проналажење решења на нивоу државе која ће пружити подршку Влади Републике Србије да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих и ИРЛ. Пројекат финансира Европска унија, а спроводи Међународна организација за миграције (International for Migration-IOM). Корисници Пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица: Комесаријат за избеглице Републике Србије (КИРС), Министарство за Косово и Метохију (МинКиМ) и Министарство рада и социјалне политике (МРСП), као и друга надлежна министарства, општинска повереништва за избегла и интерно расељена лица и *одабране општине/градови*.

Стратешки оквир Пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од

¹ Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица** је особа која је из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одеђеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² **Интерно расељене особе** су оне које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права. (http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

значаја за ову област³. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај Пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални план акције за унапредјење положаја избеглица и ИРЛ доноси се на период од 5 година, са детаљном разрадом активности за 2009 и 2010 годину.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- Локални – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- Партиципативан – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим и интерно расељеним у локалној заједници;
- Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређење положаја избеглих и интерно расељених;
- Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних податка о положају и потребама избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу, коришћени су следећи извори: резултати интервјуа са потенцијалним корисницима/цама и састанака са локалним актерима, статистички подаци, различити извјештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице Републике Србије, Градског повереништва за избеглице, Црвеног крста, локалних невладиних организација итд. Процес израде Плана спроведен је у периоду септембар-(новембар)децембар 2008. год.

³ Детаље о осталим националним документима Погледатри у Поглављу: Анализа ситуације и закључци

Одлука Скупштине Општине Града Крушевца о усвајању Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица

ПРЕДЛОГ

На основу члана 19. Статута Града Крушевца ("Сл. лист Града Крушевца бр. 8/2008),

Скупштина Града Крушевца на седници одржаној дана _____ 2008. године донела је

ОДЛУКУ о усвајању локалног акционог плана за унапређење Положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу

I Усваја се Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу

II Решење објавити у "Службеном листу Града Крушевца".

О б р а з л о ж е њ е

У Граду Крушевцу по евиденцији Повереништва за избеглице тренутно привремени боравак има 480 избеглих из бивших Република СФРЈ, од којих 57% жена и 7890 интерно расељених, од којих 54% жене са простора КиМ. Иначе укупан број људи који су до сада регулисали нека од својих права, а налазе се у Крушевцу су 1155 са простора бивших република СФРЈ и 11323 која долазе са простора КиМ. Многи од њих нису решили своја стамбена и егзистенцијална питања.

Међународна организација за миграције ИОМ у сарадњи са локалним заједницама у 14 општина и градова иницирала је израду Локалног Акционог Плана за унапређење положаја избеглица и интерно расељених лица у Граду Крушевцу.

Корисници пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица, Комесаријат за избеглице Републике Србије, Министарство за Косово и Метохију и Министарство рада и социјалне политике, као и друга надлежна министарства, општинска повереништва за избегла и интерно расељена лица и одабране општине.

Основни циљ примене Локалних планова јесте да дефинише циљеве који би се заснивали на свеобухватној анализи стања и укључивање у све сегменте живота избеглих и интерно расељених лица.

Општи циљ Пројекта је подршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица, који финансира Европска унија, а спроводи Међународна организација за миграције (ИОМ), која је изналажење решења на нивоу државе које ће пружити подршку Влади Републике Србије да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих и интерно расељених лица.

Локални План је заснован на кључним принципима и садржи основне смернице за побољшање услова живота у локалној заједници избеглих и интерно расељених лица уз подршку централних и локалних власти. Он се заснива на

побољшање стамбених услова живота избеглих и интерно расељених, побољшано запошљавање, услове школовања, социјалне услове живота избеглих и интерно расељених, као и сређивање и урнбанизација града.

Све ове активности би требало да се спроведу у Граду Крушевцу од 2009 до 2013, што ће довести до побољшања и унапређења положаја ове групације у локалној заједници.

Из свега изнетог предлаже се доношење Одлуке као у диспозитиву.

ГРАДСКО ВЕЋЕ
ГРАДА КРУШЕВЦА

Захвалност учесницима/цама у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу, формирана је Градска радна група коју су чинили представници/це: локалне самоуправе као носиоца процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и Повереништво за избеглице; институција система које се на локалном нивоу баве питањима избеглих и интерно расељених; невладиних организација које делују у локалној заједници и Комесаријата за избеглице Републике Србије .

Улога Градске радне групе била је да:

- Унапреди сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке организоване од стране ИОМ-а;
- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим и интерно расељеним;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Планира праћење и оцењивање успешности примене локалног акционог плана;
- Ради на писању завршног документа;
- Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Скупштини Општине/Града на усвајање.

Чланови/ице Градске радне групе су:

1. Тодоровић Душан, повереник за избеглице, председник,
2. Арсић Слађан, представник градске управе Групе за ванредне ситуације, члан,
3. Миљковић Милица, социјални радник, представник Центра за социјални рад, члан,
4. Стојић Зоран, представник ЈП Дирекције за урбанизам и изградњу Града Крушевца, члан,
5. Томић Горан, представник Канцеларија за локални економски развој, члан,
6. Смиљковић Драган, представник Црвеног Крста Крушевца, члан,

7. Недељковић-Марковић Катарина, представник НВО “Глас Косова”, члан,
8. Бојковић Драгица, представник Одсека за друштвене делатности градске управе Крушевац, члан,
9. Царевић Тодор, координатор из Комесаријата за избеглице Републике Србије, представник надлежне републичке институције.

Захваљујемо се свим члановима/ицама Општинске/Градске радне групе на учешћу у процесу планирања.

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања су били представници/це различитих институција, организација и група, укључујући и групе потенцијалних корисника/ца који су повремено учествовали у консултативном процесу. У различитим фазама рада, стручну подршку процесу локалног акционог планирања и израде финалног документа пружила је консултанткиња ангажована од стране ИОМ-а. Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице Републике Србије и ИОМ пројектном тиму.

Сажетак (Резиме)

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу (2009-2013) је документ који изражава дугорочна опредељења локалне самоуправе да побољша услове живота и могућности за интеграцију избеглих и интерно расељених у локалну заједницу. Овај План је заснован на свеобухватној анализи ситуације релевантне за унапређење положаја избеглих и интерно расељених. Овај План је усмерен на све особе у Граду Крушевцу које су биле изложене присилним миграцијама и егзистенцијалним потешкоћама које то ствара, а бораве на територији Града Крушевца. Према званичним подацима, број регистрованих интерно расељених лица у Граду Крушевцу је 7890, а избеглих лица је 480.

Општи циљ Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица је: Побољшан социјално-материјални положај избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу путем систематских и одрживих програма за унапређење њихове интеграције у локалну заједницу.

Специфични циљеви овог плана су:

1) У периоду од 2009. до краја 2012. год. трајно решити стамбено питање за најмање 70 породица избеглих и интерно расељених лица које имају започет, недовршен стамбени објекат, доделом бесповратних грађевинских грантова:

- До краја 2009. год. – најмање 20 грађевинских грантова за 20 породица;
- У току 2010. год. - најмање 20 грађевинских грантова за 20 породица;
- У току 2011. год. - најмање 20 грађевинских грантова за 20 породица;
- У току 2012. год. - најмање 10 грађевинских грантова за 10 породица.

2) У периоду од 2009. до краја 2013. год. трајно решити стамбено питање за најмање 20 породица избеглих и интерно расељених лица, откупом најмање 20 одговарајућих сеоских домаћинстава:

- У периоду 2009-2010. год. – најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица;
- У току 2011. год. - најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица;
- У току 2012. год. - најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица;
- У току 2013. год. - најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица.

3) У периоду од 2010. до 2013. год. побољшати могућности за запошљавање радно способних избеглих и интерно расељених лица у локалној заједници реализацијом 4 циклуса доквалификације/преквалификације за најмање 80 особа:

- У току 2010. год. – 1 циклус за најмање 20 особа;
- У току 2011. год. - 1 циклус за најмање 20 особа;
- У току 2012. год. - 1 циклус за најмање 20 особа;
- У току 2013. год. - 1 циклус за најмање 20 особа.

Процењује се да ће за реализацију Локалног плана у периоду 2009-2013. год. бити укупно потребно да се издвоји око 300.000 ЕУР из локалног буџета, што представља око 25% укупне цене реализације Плана у овом периоду. Осталих 75% је планирано да се обезбеди из донаторских средстава и других извора.

Локални план, као свој саставни део има планиране аранжмане за имплементацију и за праћење (мониторинг) и оцењивање успешности (евалуацију) активности.

Executive Summary

Local Action Plan for Improving the Position of Refugees and Internal Displaced Persons in the City of Krusevac (2009-2013) is a document expressing long-term commitment of local self-government for creating better living conditions and potentials for integration of refugees and displaced persons into local community. The Plan is based on comprehensive analysis of the situation relevant for improvement of the position of refugees and displaced people. The plan is aimed to all persons in the City of Krusevac exposed to forced migrations and existential troubles living at the territory of Krusevac City. Through official data the number of registered internal displaced persons in the City of Krusevac is 7890, and 480 refugees.

General Goal Local action plan for improving the position of refugees and internal displaced persons is: To improve social and material position of refugees and internal displaced persons in the City of Krusevac through systematic and sustainable programs for encouraging their integration into local community.

Specific Goals of this Plan are:

1. Within the period 2009 - 2012 to solve permanently living issue for at least 70 families of refugees and internal displaced persons, those who have started but not completed housing, all through granting them building grants with no obligation of return:

- By the end of 2009 – at least 20 building grants for 20 families;
- Within 2010 - at least 20 building grants for 20 families;
- Within 2011 - at least 20 building grants for 20 families;
- Within 2012 - at least 10 building grants for 10 families;

2) Within the period 2009 - 2013 to solve permanently living issue for at least 80 families of refugees and internal displaced persons, by buying up of at least 20 adequate rural households for:

- Within 2009-2010 – at least 5 rural households for 5 families;
- Within 2010 - at least 5 rural households for 5 families;
- Within 2012- at least 5 rural households for 5 families;
- Within 2013 - at least 5 rural households for 5 families;

3) Within the period 2010 - 2013 to improve possibilities for employment of work-capable refugees and internal displaced persons in local community by realization of 4 cycles of additional qualification/prequalification for at least 80 persons:

- Within 2010 – 1 cycle for at least 20 persons;
- Within 2011 - 1 cycle for at least 20 persons;
- Within 2012 - 1 cycle for at least 20 persons;
- Within 2013 - 1 cycle for at least 20 persons.

It is estimated that realization of Local plan within 2008-2013 will take total 300,000 EUR from local budget and it is about 25% of total realization cost within this period. Other 75% is planned to be obtained from donors' grants and other sources.

As its integral part, this Local plan has included arrangements for implementation and monitoring and evaluation.

Поглавље 1. Основни подаци о Граду

Град Крушевац се налази у централном делу Србије и простире се на површини од 854 км², што га сврастава на шесто место у Републици по величини територије, јер учествује са око 1% у укупној површини Србије. Крушевац представља седиште Расинског округа. Граничи се са општинама Ћићевац, Варварин, Трстеник, Александровац, Брус, Блаце, Прокупље, Алексинац и Ражањ. Крушевац и околина заузимају централни део Балканског полуострва. Територију Града покрива претежно брдско подручје с мањим низијским простором у долини река. Крушевац има 101 насељено место и 54 месне заједнице.

Према подацима Републичког завода за статистику на територији Града Крушевца живи 131.368 становника. Од овог броја у градском подручју живи 71.159 становника, а на сеоском подручју - 55.918 становника. У периоду од 2002. год. природни прираштај становника се смањује по стопи од -3.25 промила.

У укупној популацији Крушевца, најбројни су Срби - 127.077, затим Роми - 1.746, Црногорци - 572, Југословени - 229, Македонци - 201. Остале националне мањине чине око 1% популације. Табела 1. приказује националну структуру становништва. Старосна структура становништва (Табела 2.) је релативно неповољна - висок је проценат становништва старог 60 и више година (22,58%), а у укупној популацији доминира становништво средње животне доби, од 30 до 59 година (41,35%). Када је у питању образовна структура (Табела 3.), доминира становништво са средњом школом и основном школом, а вишеструко је мањи број оних са вишим и високим образовањем. Број жена са средњом, вишом школом и факултетом, нижи је од броја мушкараца са истим нивоом образовања.

Табела 1: Национална структура становништво Града Крушевца према подацима Пописа из 2002. год.⁴

Национална припадност	Број
Срби	127077
Роми	1746
Црногорци	572
Југословни	229
Македонци	201
Остали и неопредељени	1505

⁴ Подаци Републичког завода за статистику.

Табела 2: Старосна и полна структура становништва Града Крушевца

	1981	%	1991	%	2002	%
Мушкарци 0-9	9878	15,13	8349	12,36	6403	10,04
Жене 0-9	9458	13,97	7977	11,30	6159	9,11
Укупно 0-9	19336	14,54	16324	11,82	12562	9,56
Мушкарци 10-14	4194	6,42	4958	7,34	3690	5,79
Жене 10-14	4039	5,96	4730	6,70	3557	5,26
Укупно 10-14	8233	6,19	9688	7,01	7247	5,52
Мушкарци 15-29	14856	22,76	13027	19,29	13556	21,26
Жене 15-29	15055	22,24	13182	18,68	13334	19,72
Укупно 15-29	29911	22,49	26209	18,98	26890	20,47
Мушкарци 30-59	28627	43,86	29985	44,41	26687	41,86
Жене 30-59	29257	43,21	30243	42,84	27629	40,86
Укупно 30-59	57884	43,54	60228	43,61	54316	41,35
Мушкарци преко 60	7484	11,47	10784	15,97	13093	20,53
Жене преко 60	9595	14,17	14006	19,84	16569	24,51
Укупно преко 60	17079	12,84	24790	17,95	29662	22,58
Мушкарци непознато	230	0,35	419	0,62	328	0,51
Жене непознато	299	0,44	453	0,64	363	0,54
Укупно непознато	529	0,004	872	0,63	691	0,53
Укупно	65269	100	67520	100	63757	100

Табела 3: Образовна структура становништва Града Крушевца по полној заступљености

	Мушкарци Тотал	Жене тотал	Мушкарци %	Жене %	Србија мушкарци %	Србија жене %
Основна школа	13.274	14.323	48	52	46	54
Средња школа	24.237	20.325	54	46	54	46
Виша школа	2.935	2.678	52	48	53	47
Факултет	3.561	2.714	57	43	54	46
Постдипломске студије	91	107	46	54	-	-
Укупно	40.098	40.147	50	50	-	-

Крушевац данас представља економски, административни, културни, здравствени, образовни, информативни и спортски центар Расинског управног округа, као и значајан регионални центар у Републици Србији. Најзначајније привредне гране на територији Града Крушевца су: хемијска, металопрерађивачка, прехранбена, дрвопрерађивачка, текстилна индустрија и грађевинарство. У оквиру области услуга, најактивнији део представља сектор трговине. Највећи број запослених је у предузећима „Трајал“ и „14. октобар“. Град Крушевац има око 5500 регистрованих привредних субјеката. У последњих 15 година запажен је растући тренд у сектору приватног предузетништва и све већи значај малих и средњих предузећа – у Граду има преко 1200 приватних предузећа и 2500 самосталних радњи у свим делатностима. У малим и средњим предузећима је и највећи број запослених у Граду. Укупна запосленост је на нивоу републичког

просека. И поред спровођења активних мера запошљавања, у Крушевцу је релативно висока незапосленост, као што то илуструје Табела 4. Један од проблема у области запошљавања представља висок удео незапослених без квалификација (I и II степен стручне спреме).

Табела 4: Незапосленост у Граду Крушевцу 30.09.2008.⁵

Степен СС	Старост и пол													
	До 18 г.		19-25		26-30		31-40		41-50		Преко 50		Укупно	
	У*	Ж**	У	Ж	У	Ж	У	Ж	У	Ж	У	Ж	У	Ж
I и II	56	34	599	314	587	371	1344	844	1170	688	1741	831	5497	3082
III - VIII	50	20	2105	1145	1789	1187	2685	1782	2034	1200	2224	727	10887	6061
Укупно	106	54	2704	1459	2376	1558	4029	2626	3204	1888	3965	1558	16384	9143

*У – Укупно

** Ж – Жене

Табела 5: Значајни социо-економски показатељи у Граду Крушевцу

Народни доходак по становнику у 2005. год.	91.288 дин.
Друштвени производ по становнику у 2005. год.	107.175 дин.
Материјално обезбеђење породица (МОП) у 2005. год.	
Укупан број корисника у оквиру породица	3.347
Укупан број корисника деце	1.183
Једнократне новчане помоћи у 2005. год.	
Укупно исплаћених једнократних помоћи	1.406
Укупан број лица која су обухваћена једнократном помоћи	2.970
Укупан број деце која су обухваћена једнократном помоћи	1.027
Родитељски додатак у 2008. год.	
Укупан број корисника	1.135
Дечји додатак у 2008. год.	
Број породица корисника	3.889
Број деце корисника	6.968
Број корисника Народне кухиње у 2008. год.	600

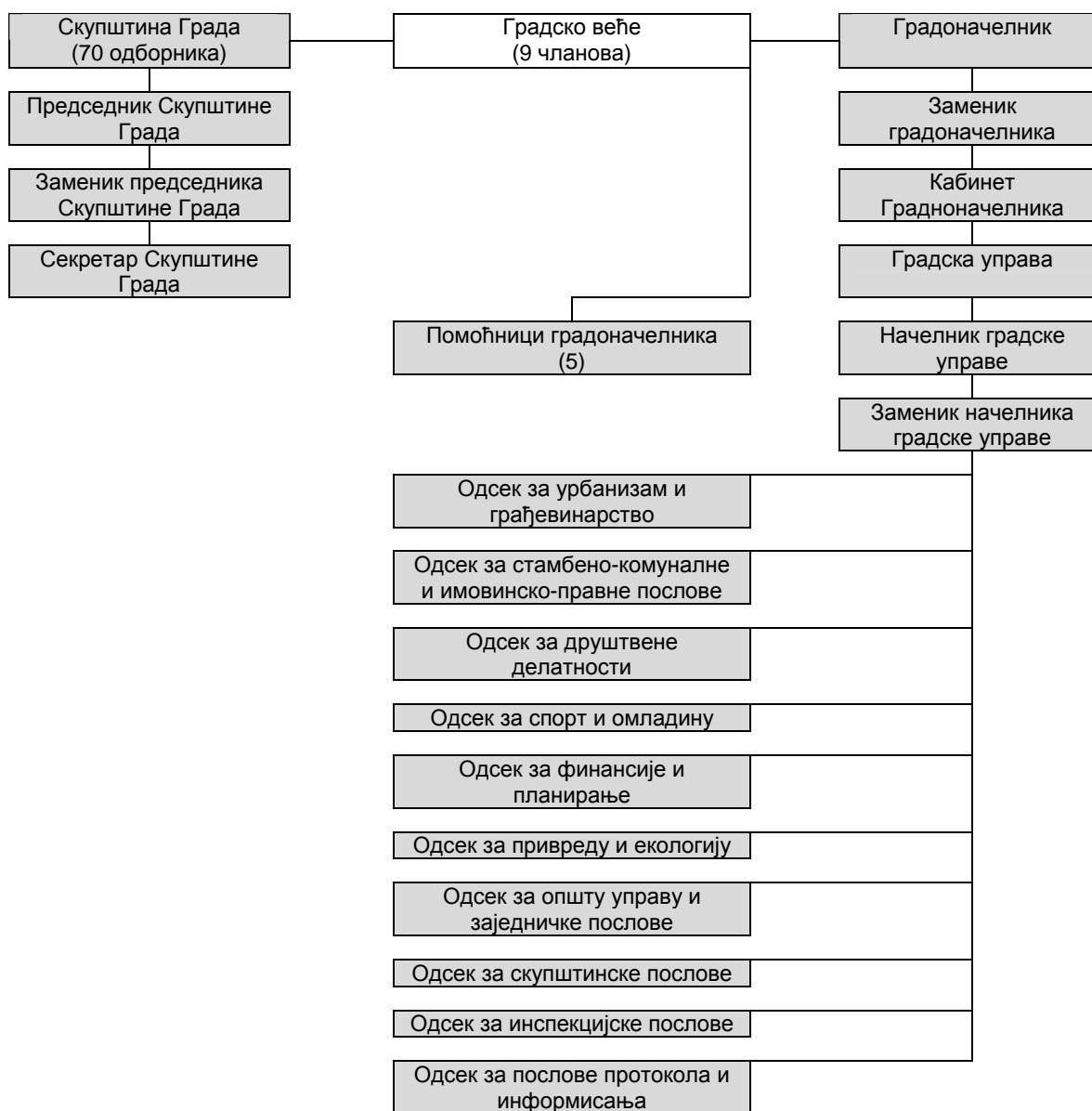
У области *јавних финансија* (приходи и расходи буџета локалне самоуправе), у последњих пет година запажа се тренд пораста прихода и расхода и промена у структури расхода. Око 40% буџетских расхода је у области инвестиција. Према плановима за 2009. год. буџет Града Крушевца би требало да износи 2.115.000 000 дин. Од тог износа за све врсте давања у области социјалне политике планира се 281 375 000 дин. (13,73% укупног буџета). У оквиру локалног буџета биће издвојена и посебна средства намењена реализацији Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у 2009. год.

У току 2008. год. Крушевац је добио статус града, има нови Статут и нову структуру градске управе. У градској управи у оквиру Одсека за општу управу и заједничке послове постоји Група за ванредне ситуације која обухвата и Групу за питања избеглих и интерно-расељених лица (Повереништво).

⁵ Национална служба за запошљавање – Филијала Крушевац

Шема 1: Структура локалне самоуправе Града Крушевца

Поглавље 2. Подаци о избеглим и интерно расељеним лицима у Граду Крушевцу

Према подацима Повереништва за избегла и интерно-расељена лица који су приказани у табелама 5. и 6., на територији Града Крушевца укупно је регистровано 7.890 интерно расељених лица са простора Косова и Метохије и 480 избеглих лица са потврђеним избегличким статусом. У обе популационе групе 54% чине жене. Према подацима КИРС-а, у Граду има 8.822 интерно расељена лица и 600 избеглих, што укупно чини 7,17% укупног становништва. Највећи избеглички талас из бивших република СФРЈ, а нарочито из БиХ и Хрватске, забележен је у периоду август-октобар 1995. год., а највише интерно расељених лица регистровано је у периоду јун-август 1999 год.

До 2004.године на територији Крушевца било је 7 колективних центара. У тим центрима су била смештена лица избегла из Хрватске и Босне и Херцеговине. Сада на територији Града Крушевца нема регистрованих колективних центара. Постоји један нерегистровани колективни центар у Великој Ломници где је смештено 34 интерно расељена лица са простора Косова и Метохије. Највећи број интерно расељених лица станује у изнајмљеним становима или кућама у приватном смештају или имају сопствене стамбене објекте.

У време затварања колективних центара у Граду (период 2003-2005), локална заједница је у сарадњи са немачком владином организацијом ТНВ изградила и инфраструктурно опремила зграду са 40 станова намењених избегличкој популацији. Укупна вредност тог пројекта је била око милион евра.

Табела 5: Број и структура интерно расељених лица у Граду Крушевцу

р.б	Година	број	Деца до 18	Самохрани	ИРЛ Роми	Жене
1.	1999.	12.300	3.700		1.117	
2.	2000.	10.800	3.452		1.023	
3.	2001.	9.523	2.979		1.023	
4.	2002.	9.371	2.883		902	
5.	2003.	9.268	2.767		902	
6.	2004.	9.108	2.704		870	
7.	2005.	8.892	2.498	113	820	5.100
8.	2006.	8.882	2.388	120	767	4.922
9.	2007.	8.523	2.155	114	729	4.784
10.	2008.	7.890	2.097	114	713	4.368

Табела 6: Број и структура избеглих у Граду Крушевцу

р.б	Година	број	Деца до 18	Самохрани	Роми	Жене
1.	1999.	1.783	433			
2.	2000.	1.150	267			
3.	2001.	972	211			
4.	2002.	894	179			
5.	2003.	766	187			
6.	2004.	688	163			
7.	2005.	592	151	27	14	335
8.	2006.	560	138	20	14	317
9.	2007.	521	122	18	14	289
10.	2008.	480	97	18	12	266

Из претходних података види се да постоји тенденција смањења броја избеглих и ИРЛ. Преко 140 породица интерно расељених лица примају МОП или су примали једнократне новчане помоћи преко Центра за социјални рад, а око 1300 особа живи испод границе социјалног минимума.

Око 60% особа које су добиле држављанство Србије су остале на територији Града Крушевца. Према до сада уоченим трендовима одласка из Крушевца, избегли и интерно расељени углавном одлазе у Београд, Обреновац, Костолац, Нови Сад и због запошљавања или куповине непокретности.

Поглавље 3. Анализа ситуације и закључци

Анализа контекста или радног окружења је обухватила четири врсте квалитативних анализа: Анализу или Преглед документације о ширем радном окружењу, Анализу стања (SWOT), Анализу заинтересованих страна и Анализу проблема.

Анализа или **Преглед документације** о радном окружењу обухватила је неколико кључних националних стратешких докуманата релевантних за ову област, актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији, стратешка документа Града Крушевца и реализоване и актуелне пројекте и програме намењене избеглим и ИРЛ у Граду.

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих и интерно расељених лица су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012;
- Национална стратегија запошљавања 2005-2010;
- Стратегија регионалног развоја 2007-2012;
- Стратегија развоја пољопривреде;
- Стратегија развоја социјалне заштите;
- Национални план акције за децу.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама⁶. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, сачињен је Предлог Закона о изменама и допунама Закона о избеглицама, али он још није усвојен, као и Закон о азилу и преласку државне границе.

Локална стратешка документа значајна за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу су: Стратешки план локалног економског развоја Града Крушевца, Стратегија развоја социјалне политике Града Крушевца и Локални план акције за децу.

Стратешки план локалног економског развоја Града Крушевца обухвата избегла и интерно расељена лица као популацију која, с једне стране, представља значајан развојни потенцијал Града, а с друге стране је и корисник различитих

⁶ „Службени гласник РС“, бр. 18/92; „Службени лист СРЈ“, бр. 42/2002; „Службени гласник РС“, бр. 45/2002

развојних програма и фондова у области привреде и пољопривреде. У том смислу у овом Плану је детаљно анализирана структура избеглих и интерно расељених у Крушевцу.

Стратегија развоја социјалне политике Града Крушевца такође обухвата групу избеглих и интерно расељених лица, препознаје их као рањиву групу, идентификује њихове социјалне потребе и укључује их у систем услуга социјалне заштите на локалном нивоу, заједно са другим социјално рањивим групама.

Локални акциони план за децу, обухвата децу избеглих и интерно расељених лица у оквиру свих стратешких циљева, а у оквиру стратешког циља: Смањење сиромаштва деце, посебно истиче ову групу деце.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, представља документ који даље разрађује и специфично се бави интеграцијом ове популације у локалну заједницу и усклађен је са Стратешким планом локалног економског развоја Града Крушевца, Стратегијом развоја социјалне политике Града Крушевца и Локалним планом акције за децу.

У последњих пет година у Крушевцу је реализовано и реализује се више различитих програма и пројеката намењених избеглим и интерно расељеним лицима, од којих се неки и актуелно реализују. Табела 7 даје преглед тих програма и пројеката.

Табела 7: Преглед програма и пројеката за избегле и интерно расељене у Граду Крушевцу

<i>Завршени програми и пројекти</i>	<i>Програми и пројекти који су у току</i>
ДРЦ (ЕАР-ЦАРДС 2004): Делимична изградња (грантови грађевинског материјала)	Интерсос (УНХЦР): ИГА Доходовне активности (пољопривредни грантови)
Интерсос (ЕАР-ЦАРДС 2004): Сеоска домаћинства	УНХЦР/МДФ: Стамбени кредити и стручна преквалификација
ТНВ (Немачка влада - Пакт за стабилност југоистоцне Европе): Колективна стамбена изградња	УНХЦР/БПРМ: Аутоматизација матичних књига ИРЛ са Косова и Метохије
Интерсос (ЕАР-ЦАРДС 2006): Сеоска домаћинства	УНХЦР/Прагис: Бесплатна правна помоћ
УНХЦР/ИНТЕРСОС: Делимична изградња (грантови грађевинског материјала)	УНДП/СИДА/РПЦ: Бесплатна правна помоћ
УНХЦР/ИНТЕРСОС: Спајање породичних домаћинстава(пилот-пројекат)	МПДЛ/ИДЦ: Бесплатна правна помоћ
СДЦ: Делимична изградња (грантови грађевинског материјала)	
УНХЦР/СДЦ: Делимична изградња (грантови грађевинског материјала)	
ХЕЛП (ЕАР-ЦАРДС 2005): Доходовне активности и одговарајући тренинзи	
ИНТЕРСОС/ЕАР: Монтажне куће	
УНХЦР/Прагис: Бесплатна правна помоћ	
МПДЛ/ИДЦ: Бесплатна правна помоћ	

Најважнији закључци Анализе документације су следећи:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у

складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана.

- Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.
- Локална стратешка документа Града указују на проблем избеглих и интерно-расељених лица у Граду Крушевцу као и начин њихове интеграције у локалну заједницу.
- Програми и пројекти за избегле и ИРЛ који су до сада реализовани, као и они који су у току, бавили су се решавањем следећих питања: становање, економско оснаживање, лична документација, спајање раздвојених породица и социјално-правна подршка. Ови програми и пројекти дају директиве и за будући рад на унапређењу положаја избеглих и интерно расељених лица.

Анализа стања⁷ у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица извршена је кроз идентификовање досадашних активности и резултата у овом домену и сагледавање позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу. Анализа је урађена коришћењем SWOT технике.

У Н У Т Р А Ш Њ Е	<p style="text-align: center;"><u>Снаге</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Подршка градске управе</u> (градоначелник, градско веће, начелник градске управе...) • <u>Стручност чланова Радне групе у различитим областима од значаја за циљну групу</u> • Помоћ предузећа и градских установа • <u>Усвојени: Стратешки план ЛЕР-а, Генерални урбанистички план, ДУП, ГИС (у изради), Стратегија развоја социјалне политике</u> • Развијеност инфраструктуре • Разуђеност територије • Заинтересованост и укључивање циљне групе у решавање проблема • Постојање ажурних база о избеглим и ИРЛ • Помоћ малих и средњих предузећа (запошљавање, материјална, у натури, финансијска помоћ) 	<p style="text-align: center;"><u>Слабости</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Недостатак повезаности између база различитих институција</u> • Незаинтересованост појединих локалних институција и филијала репуб. институција које се баве проблематиком избеглих и ИРЛ • Нерешени имовинско-правни односи у локалној заједници • Непостојање локација предвиђених за изградњу објеката намењених овим групама • Висока стопа незапослености у локалној заједници • Ограничени финансијски фондови локалне самоуправе • <u>Нема наменског издвајања средстава у буџету Града за финансирање питања избеглих и ИРЛ</u> • Недовољна ангажованост стручних лица у пружању подршке породицама • <u>Недовољно развијена сарадње јавног и приватног сектора</u> • Недовољна информисаност шире локалне јавности о питањима избеглих и ИРЛ
С П О Љ А Ш Њ Е	<p style="text-align: center;"><u>Могућности</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Постојање политичког консензуса за решавање проблема избеглица и ИРЛ на националном нивоу</u> • Постојање Националне стратегије за решавање проблема избеглица и других релевантних националних стратегија • <u>Активности и програми КИРС-а</u> • <u>Приступ ССП-у (ИПА фондови)</u> • Реформе у социјалној заштити, образовању, запошљавању • Постојање планова и програма НСЗ (нарочито за samozapoшљавање) 	<p style="text-align: center;"><u>Препреке</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Непостојање законске регулативе која ваљано третира питања избеглих и ИРЛ</u> • Непостојање републичких прописа око решавања имовинско-правних односа (денационализација) • Нерасполагање сопственом имовином од стране локалне самоуправе • <u>Непостојање интерресорне групе на националном нивоу која се бави питањима избеглих и ИРЛ</u> • <u>Смањење донаторских фондова намењених избеглим и ИРЛ</u> • Питање избеглих и ИРЛ није у фокусу шире јавности

⁷ SWOT анализа

Најважнији закључци ове анализе су:

- Локална заједница има значајне капацитете за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица. *Главне снаге* локалне заједнице релевантне за питања ове популације су: политичка воља и подршка градске структуре власти, стратешки приступ развоју Града у различитим областима и стручност и посвећеност Радне групе за планирање. У даљем раду требало би *побољшати* следеће капацитете локалне заједнице: повезаност између база података различитих институција, сарадњу јавног и приватног сектора и планирање наменских средстава у буџету локалне самоуправе за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица.
- Најзначајније спољашње *могућности*, које из ширег друштвеног окружења делују на питања избеглих и интерно расељених у локпаној средини су: политички консензус на националном нивоу за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица, активности и програми КИРС-а, приступ ИПА фондовима. Као важне *препреке* из спољашњег окружења које би требало узети у обзир у процесу даљег планирања, идентификоване су следеће: актуелна законска регулатива која не третира питања избеглих и интерно расељених на одговарајући начин, смањење донаторских фондова намењених овим питањима и непостојање интересорног приступа овим питањима на националном нивоу.

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу, које су диференциране на крајње кориснике/це услуга (различите групе избеглих и интерно расељених лица) и кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници/це Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица су:

Становници нерегистрованоног колективног центра – укупно 34 особе, односно девет породица, две самохране мајке и осморо деце. Од овог броја особа, седморо повремено раде у ЕПС-ТЕ *Обилић*, четири особе су пензионери, а остали одрасли су незапослени.

Избегли и интерно расељени у приватном смештају који немају трајно решено стамбено питање – У приватном смештају има око 1300 особа које живе испод границе сиромаштва, 700 интерно расељених прима месечну новчану надокнаду. Око 700 особа ради у државним и јавним предузећима, а међу њима око 200 особа нема решено стамбено питање.

Избегли и интерно расељени који немају средстава да заврше започету стамбену изградњу – досадашњим програмима и пројектима идентификовано је 100 објеката у различитим фазама изградње⁸. Само у овој години (2008.) 20 власника објеката је поднело захтеве за доделу грађевинских грантова, што говори о великој потреби да се овај програм спроводи.

Интерно расељени Роми – Укупно има 700 особа које живе у приградским ромским насељима заједно са домицилним Ромима. Већина станује у неодговарајућим хигијенским условима. Поред питања са којима се суочавају и друге групе интерно расељених, за интерно расељене Роме је паралелно са

⁸ У питању су породичне куће до 100m², под првом плочом.

недостатком личних докуманата, карактеристична и неукљученост у образовни систем и слаба обухваћеност здравственом заштитом.

Вишечлане и вишегенерацијске породице избеглих и интерно расељених лица – Оваква породична структура је карактеристична за интерно расељена лица. У питању су породице које имају пет и више чланова. Ове породице су до сада углавном биле коросници програма грађевинских грантова и других програма у којима су управо из разлога њихове бројности имали предност. Међутим, још увек постоји значајан број породица које нису решиле своје стамбено и друга питања.

Породице избеглих и интерно расељених чији је члан/ови ОСИ, хронично болесна особа и/или дете са сметњама у развоју – Ове породице су укључене у локална удружења/НВО особа са инвалидитетом и/или родитеља деце са сметњама у развоју и корисници су свих програма које ова удружења/НВО спроводе. Међутим, та врста подршке је релативно скромна и постоји потреба да се овој групи додатно помогне кроз различите активности овог Локалног плана.

Породице погинулих, киднапованих и несталих на Косову и Метохији – Према евиденцији Повереништва, у Крушевцу има 13 оваквих породица, али релани број је вероватно већи, јер нису сви пријавили да је неко из породице погинуо, киднапован или нестао. Суочени су са свим проблемима које имају остали интерно расељени, али је њихова психосоцијална ситуација сложенија и тежа него код других интерно расељених лица.

Самохране родитељи – Укупно има 140 самохраних родитеља који су поред самосталне бриге о деци, суочени са економским и стамбеним проблемима. У укупном броју доминирају самохране мајке са једним и више деце.

Незапослени, радно способни избегли и интерно расељени без квалификација које одговарају потребама локалне привреде – Нема званичне евиденције ових особа, јер ниједна институција, па ни Национална служба за запошљавање – Филијала Крушевац, не води посебну евиденцију ових лица. Према сазнањима и проценама Повереништва, преко 60% избеглих и интерно расељених лица су радно способни, а од тог процента око 40% су активни тражиоци посла. Значајан проблем представља чињеница да многи не владају модерним знањима и вештинама потребним за рад у савременом привредном и друштвеном окружењу.

Кључни партнери у локалној самоуправи су:

Градска управа, која обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим и интерно расељеним лицима у локалној заједници. У оквиру Градске управе, Канцеларија за локални економски развој припрема, спроводи и координира: развојне фондове за подстицање локалне економије (пројекат Бизнис инкубатор центар, Бизнис зона, Фонд за развој малих и средњих предузећа и пољопривреде итд.); различите програме развоја пољопривреде и села и привлачења инвестиција; развија програме обуке у поступку оснивања предузећа, радњи и пословних удружења и прати и анализира кретања у области привреде.

Повереништво за избеглице, као део Градске управе који врши поверене послове, у оквиру своје основне делатности и координације различитих програма на локалном нивоу пружа обухватну подршку избеглим и интерно расељеним лицима кроз различите програме и индивидуалну помоћ.

Дирекција за урбанизам и изградњу града у оквиру своје основне делатности, као и програмима и пројектима директно намењеним стамбеној изградњи за избегла и интерно расељена лица, омогућава решавање овог питања у локалној заједници.

Центар за социјални рад организује и спроводи различите услуге социјалне заштите у локалној заједници и пружа друге врсте законом предвиђене подршке избеглим и интерно расељеним у остваривању социјалних права.

Црвени Крст, кроз своју основну делатност и програме као што је Народна кухиња, доделе пакета основних намирница или служба трагања, пружа подршку овој циљној групи.

Национална служба за запошљавање – Филијала Крушевац кроз своје програме самозапошљавања и запошљавања, даје одређене приоритете избеглим и интерно расељеним лицима.

Образовне институције (основне и средње школе и високошколске установе, Народни универзитет). Поред укључивања у образовни систем под једнаким условима као и за све друге ученике/студенте/полазнике, ове институције, у складу са могућностима обезбеђују и додатне повластице за посебно рањиве групе избеглих и интерно расељених – бесплатно студирање, бесплатни уџбеници, бесплатне екскурзије и сл. Такође, образовне институције сарађују у свим другим програмима намењеним овој циљној групи.

Здравствене институције – Здравствени центар *Крушевац*, односно Дом здравља и Општа болница, Превентивни центар и Завод за јавно здравље пружају различите услуге из свог домена рада и сарађују са другим институцијама у програмима намењеним избеглим и интерно расељеним лицима.

Локалне НВО – невладине организације и удружења интерно расељених лица (*Глас Косова, Газиместан, Пешчаник, Бела бреза*, различита удружења ОСИ, имају врло значајну улогу у процесу информисања избеглих и интерно расељених о различитим програмима, као и у размени искустава и сазнања између самих корисника/чланова.

Домаће, националне НВО – МДФ, ИДЦ, Praxis, Визија и друге, чија се активност огледа у имплементацији донаторских програма у области становања, доходовних делатности и правне помоћи.

Међународне организације активне у Граду Крушевцу, укључујући и стране НВО – УНХЦР и његови партнери – Интерсос, ДРЦ и друге, имплементирају различите програме приказане у Табели 7.

КИРС (Комесаријат за избеглице Републике Србије), чија се улога огледа у координацији различитих програма за избегле и интерно расељене, преко мреже повереника и кроз сарадњу са локалном самоуправом.

Министарство рада и социјалне политике које кроз систем социјалне заштите обезбеђује остваривање свих законом предвиђених права у овој области за интерно расељена лица и за избегле.

Анализа проблема је показала да су главни проблеми избеглих и интерно расељених лица у Граду:

Нерешено стамбено питање. Са овим проблемом се суочавају и становници колективних центара и избегли и интерно расељени који станују приватно. С обзиром на планирано затварање колективних центара као неадекватног облика дугогодишњег становања који има негативне последице на укупан начин живота, повећава се потреба за налажењем трајнијих стамбених решења за становнике нерегистрованог колективног центра. Овај проблем је још израженији код избеглих и интерно расељених који живе у приватном смештају, јер су они бројнији и суочени са проблемом плаћања закупа станова и режијских трошкова. Да би умањили те трошкове, често станују у неадекватним условима и у недовршеним стамбеним објектима.

Незапосленост и материјално сиромаштво. Генерално висока стопа незапослености у локалној заједници и недостатак радних места, условљавају високу незапосленост избеглих и интерно расељених. Већина избеглих и интерно расељених баве се привременим и повременим пословима који нису регистровани и другим облицима стицања зараде у сивој економији. Проблему незапослености додатно доприноси и незаинтересованост једног дела интерно расељених лица за активно тражење посла, јер примају месечну новчану надокнаду за лица која су радила у друштвеним предузећима на КиМ. Иако је ова надокнада скромна, они који је примају, не желе да је изгубе, јер им улива минимум социјалне сигурности.

Неодговарајућа образовна и квалификациона структура у односу на потребе локалне привреде. Међу избеглим и интерно расељеним лицима у Крушевцу доминирају особе са основном школом и III и IV степеном стручности. Додатни проблем представља што образовни профили за које су ове особе стекле квалификацију често не одговарају потребама развоја привреде и других делатности у Крушевцу. Један аспект овог проблема представља и чињеница да део младих из породица интерно расељених, нарочито породица интерно расељених Рома „испада“ из образовног система у току или на крају основне школе и не стиче било какво занимање.

Отежано располагање сопственом имовином у земљама и/или местима порекла. Овај проблем се манифестује на локалном нивоу, али његово решавање је везано за националне институције и сарадњу Србије са бившим републикама СФРЈ.

Општи закључци анализе

- Локална заједница и локална самоуправа имају различите капацитете за бављење унапређењем положаја избеглих и интерно расељених лица, као што су: људски ресурси, одговарајућа развојна документа и стратешки приступ развоју града, институционализоване организационе целине градске управе чији је мандат унапређење развојних процеса у Граду (на пример, Канцеларија за ЛЕР) и различите механизме за подстицање развоја (локални фондови, јавни конкурси итд.).

Потребно је ове већ постојеће механизме и структуре и њихове активности повезати са унапређењем положаја избеглих и интерно расељених.

- Избегли и интерно расељени су врло хетерогена група са разноврсним потребама. Иако постоје одређена удружења/НВО избеглих и интерно расељених, она нису у могућности да без додатне подршке и планског приступа у локалној заједници нађу одговарајућа решења за ову бројну групу.
Неопходно је да се издвоје приоритети на које ће овај локални план покушати да одговори, као и да се подстиче активизам и конструктивна сарадња самих корисничких група у процесу реализације Плана.

- У Граду Крушевцу је идентификован значајан број локалних актера, као и актера из ширег окружења који могу да буду укључени у процес унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица.

Потребно је процес планирања засновати на партнерској сарадњи актера, подстицању транспарентности њиховог рада и подели одговорности.

- Озбиљност и обим проблема са којима се суочава популација избеглих и интерно расељених намеће плански и фазни приступ њиховом решавању. Ово се нарочито односи на проблем становања који захтева значајне ресурсе.
Неопходно је планирати решавање ових проблема кроз потуну усклађеност програмских и финансијских аспеката плана и уз систематско издвајање дела средстава из локалног буџета и планирање начина за прикупљање средстава кроз различите нове пројекте или привлачење већ постојећих донаторских и кредиторских пројеката.
- Решавање питања положаја избеглих и интерно расељених лица је неопходно још од процеса планирања повезати са општим, већ дефинисаним развојним трендовима Града.
У том смислу, овај Локални план би требало да основне елементе социјалне интеграције избеглих и интерно расељених лица – становање, стицање одговарајуће квалификације, побољшање могућности за запошљавање, повеже са одређенима у просторном уређењу Града, развоју привреде и других делатности.
- У процесу израде Локалног плана неопходно је узети у обзир, с једне стране, реално постојеће локалне ресурсе и чињеницу да су избегла и интерно расељена лица једна од бројних друштвено рањивих група, а с друге стране, уважити оне њихове потребе и проблеме који су специфични резултат избеглиштва и расељеништва.

Поглавље 4. Приоритетне групе

Критеријуми за избор приоритетних група оквиру Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу су следећи:

- Егзистенцијална и стамбена угроженост циљне групе;
- Бројност циљне групе погођене одређеним проблемом;
- Хитност решавања проблема;
- Досадашњи ниво обухвата лица и група организованом друштвеном подршком;
- Истовремена погођеност циљне групе већим бројем проблема;
- Мандат и одговорност локалне самоуправе у односу на проблем.

Приоритетне групе у оквиру Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу су:

1. Становници нерегистрованог колективног центра (КЦ);
2. Избегли и интерно расељени у приватном смештају који немају трајно решено стамбено питање, укључујући и оне који су започели индивидуалну стамбену изградњу;
3. Незапослени, радно способни избегли и интерно расељени, без одговарајуће квалификације;
4. Посебно рањиве групе у оквиру претходних приоритета (1-3):
 - Самохране родитељи;

- Жене;
- Породице чији је члан/ови ОСИ, хронично болесна особа и/или дете са сметњама у развоју;
- Вишечлане и вишегенерацијске породице;
- Породице погинулих, киднапованих и несталих на Косову и Метохији;
- Роми.

Поглавље 5. Општи и специфични циљеви

Општи циљ:

Побољшан социјално-материјални положај избеглих и интерно расељених лица у Граду Крушевцу путем систематских и одрживих програма за унапређење њихове интеграције у локалну заједницу.

Специфични циљеви:

1. У периоду од 2009. до краја 2012. год. трајно решити стамбено питање за најмање 80 породица избеглих и интерно расељених лица које имају започет, недокончан стамбени објекат, доделом бесповратних грађевинских грантова:

- До краја 2009. год. – најмање 20 грађевинских грантова за 20 породица;
- У току 2010. год. - најмање 20 грађевинских грантова за 20 породица;
- У току 2011. год. - најмање 20 грађевинских грантова за 20 породица;
- У току 2012. год. - најмање 10 грађевинских грантова за 10 породица.

2. У периоду од 2009. до краја 2013. год. трајно решити стамбено питање за најмање 20 породица избеглих и интерно расељених лица, откупом најмање 20 одговарајућих сеоских домаћинстава:

- У периоду 2009-2010. год. – најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица;
- У току 2011. год. - најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица;
- У току 2012. год. - најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица;
- У току 2013. год. - најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица.

3. У периоду од 2010. до 2013. год. побољшати могућности за запошљавање радно способних избеглих и интерно расељених лица у локалној заједници реализацијом 4 циклуса доквалификације/преквалификације за најмање 80 особа:

- У току 2010. год. – 1 циклус за најмање 20 особа;
- У току 2011. год. - 1 циклус за најмање 20 особа;
- У току 2012. год. - 1 циклус за најмање 20 особа;
- У току 2013. год. - 1 циклус за најмање 20 особа.

Поглавље 6. Активности – задаци за реализацију ЛАП

ТАБЕЛА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Специфични циљ 1: У периоду од 2009. до краја 2012. год. трајно решити стамбено питање за најмање 70 породица избеглих и интерно расељених лица које имају започет, недовршен стамбени објекат, доделом бесповратних грађевинских грантова:							
<ul style="list-style-type: none"> • До краја 2009. год. – најмање 20 грађевинских грантова за 20 породица; • У току 2010. год. - најмање 30 грађевинских грантова за 20 породица; • У току 2011. год. - најмање 20 грађевинских грантова за 20 породица; • У току 2012. год. - најмање 10 грађевинских грантова за 10 породица. 							
Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет ЛС и други лок. ресурси	Остали извори		
2009. год.							
1.1. Формирање Градске комисије за побољшање услова становања (састављене од представника сва три сектора) и доношење Правилника о раду	Јануар – фебруар 2009.	Формирана Комисија. Изражен Правилник.	Број и структура чланова Комисије.	Људски ресурси	-	Повереништво	Начелник градске управе, Одсек за урбанизам, Дирекција за изградњу
1.2. Дефинисање критеријума за доделу грантова и реализовање конкурса	Март 2009.	Дефинисани критеријуми. Реализован конкурс.	Број и врста критеријума, Број и структура пријављених кандидата	Људски ресурси	-	Градска комисија, Повереништво	УНХЦР, КИРС, Интерсос
1.3. Организовање локалне медијске кампање	Март 2009.	Спроведена обухватна кмапања преко локалних медија.	Број и врста медијских догађаја и садржаја у кампањи	100.000	-	Одсек протокола, Повереник, Локалне медијске куће	Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
1.4. Израда базе података о пријављеним кандидатима	Април 2009.	Израђена обухватна база података	Број кандидата у бази, Број и структура података о кандидатима	80.000	-	Повереништво, Црвени крст	Служба непокретности Крушевац, Центар за социјални рад, КИРС, УНХЦР

1.5. Избор кандидата за доделу грантова	Април 2009.	Одабрано најмање 30 корисника (породица)	Број одабраних корисника, Структура корисничких породица	Људски ресурси	-	Градска комисија	КИРС, ИОМ, УНХЦР,Интерсос
1.6. Расписивање тендера за набавку грађевинског материјала и избор испоручиоца	Мај 2009.	Спроведена тендерска процедура и изабран испоручилац	Број пријављених на тендер, Структура/квалитет прикупљених понуда	1.800.000	2.400 000	Градска комисија, Група за јавне набавке	Интерсос,КИРС
1.7. Праћење доставе и уградње грађ. материјала	Јун-октобар 2009.	Испоручен и уграђен грађевински материјал	Број достављених грађевин. грантова, Број завршених грађевин. објеката		Градска комисија	РГ,комисија,	Одсек за урбанизам и инспекцијеске послове
1.8. Континуирано медијско праћење	Март-октобар 2009.	Остварено континуирано праћење програма грађевинских грантова од стране локалних медија	Број и врста медијских информација, Број и врста медија који су пратили програм			Локални медији	Градска комисија
1.9. Процена успешности програма грађевинских грантова у 2009.	Новембар-децембар 2009.	Процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног гранта, Укупна финансијска вредност додељених грантова, Број особа које су кроз програм решиле стамбено питање			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
2010. год.							
1.10. Дефинисање критеријума за доделу грантова и реализовање конкурса	Март 2010..	Дефинисани критеријуми. Реализован конкурс.	Број и врста критеријума, Број и структура пријављених кандидата	Људски ресурси	-	Градска комисија, Повереништво	УНХЦР,КИРС, Интерсос
1.11. Организовање локалне медијске кампање	Март 2010.	Спроведена обухватна кмапања преко локалних медија.	Број и врста медијских догађаја и садржаја у кампањи	150.000	-	Одсек протокола, Повереник, Локалне медијске куће	Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
1.12. Допуњавање постојеће базе подацима о новопријављеним	Април 2010.	Допуњена база података о кандидатима за доделу грантова	Број нових кандидата у бази, Број и структура података о	80.000	-	Повереништво, Црвени крст	Служба непокретности Крушевац, Центар за социјални рад, КИРС, УНХЦР

кандидатима		грађевинског материјала	кандидатима				
1.13. Избор кандидата за доделу грантова	Април 2010.	Одабрано најмање 20 корисника (породица)	Број одабраних корисника, Структура корисничких породица	Људски ресурси	-	Градска комисија	КИРС, ИОМ, УНХЦР,Интерсос
1.14. Расписивање тендера за набавку грађевинског материјала и избор испоручиоца	Мај 2010.	Спроведена тендерска процедура и изабран испоручилац	Број пријављених на тендер, Структура/квалитет прикупљених понуда	4.800.000	2.400 000	Градска комисија, Група за јавне набавке	Интерсос,КИРС
1.15. Праћење доставе и уградње грађ. материјала	Јун-октобар 2010.	Испоручен и уграђен грађевински материјал	Број достављених грађевин. грантова, Број завршених грађевин. објеката			Градска комисија	Одсек за урбанизам и инспекцијеске послове
1.16. Континуирано медијско праћење	Март-октобар 2009.	Остварено континуирано праћење програма грађевинских грантова од стране локалних медија	Број и врста медијских информација, Број и врста медија који су пратили програм			Локални медији	Градска комисија
1.17. Процена успешности програма грађевинских грантова у 2009.	Новембар-децембар 2009.	Процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног гранта, Укупна финансијска вредност додељених грантова, Број особа које су кроз програм решиле стамбено питање			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
2011. год.							
1.18. Дефинисање критеријума за доделу грантова и реализовање конкурса	Март 2011.	Дефинисани критеријуми. Реализован конкурс.	Број и врста критеријума, Број и структура пријављених кандидата	Људски ресурси	-	Градска комисија, Повереништво	УНХЦР,КИРС, Интерсос
1.19. Организовање локалне медијске кампање	Март 2011.	Спроведена обухватна кмпања преко локалних медија.	Број и врста медијских догађаја и садржаја у кампањи	150.000	-	Одсек протокола, Повереник, Локалне медијске куће	Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
1.20. Допуњавање постојеће базе подацима о	Април 2011.	Допуњена база података о кандидатима за	Број нових кандидата у бази, Број и структура	80.000	-	Повереништво, Црвени крст	Служба непокретности Крушевац, Центар за социјални рад,

новопријављеним кандидатима		доделу грантова грађевинског материјала	података о кандидатима				КИРС, УНХЦР
1.21. Избор кандидата за доделу грантова	Април 2011.	Одабрано најмање 20 корисника (породица)	Број одабраних корисника, Структура корисничких породица	Људски ресурси	-	Градска комисија	КИРС, ИОМ, УНХЦР,Интерсос
1.22. Расписивање тендера за набавку грађевинског материјала и избор испоручиоца	Мај 2011.	Спроведена тендерска процедура и изабран испоручилац	Број пријављених на тендер, Структура/квалитет прикупљених понуда	4.800.000	2.400 000	Градска комисија, Група за јавне набавке	Интерсос,КИРС
1.23. Праћење доставе и уградње грађ. материјала	Јун-октобар 2011.	Испоручен и уграђен грађевински материјал	Број достављених грађевин. грантова, Број завршених грађевин. објеката			Градска комисија	Градска комисија
1.24. Континуирано медијско праћење	Март-октобар 2011.	Остварено континуирано праћење програма грађевинских грантова од стране локалних медија	Број и врста медијских информација, Број и врста медија који су пратили програм			Локални медији	Градска комисија
1.25. Процена успешности програма грађевинских грантова у 2010.	Новембар-децембар 2011.	Процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног гранта, Укупна финансијска вредност додељених грантова, Број особа које су кроз програм решиле стамбено питање			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
2012. год.							
1.26. Дефинисање критеријума за доделу грантова и реализовање конкурса	Март 2012.	Дефинисани критеријуми. Реализован конкурс.	Број и врста критеријума, Број и структура пријављених кандидата	Људски ресурси	-	Градска комисија, Повереништво	УНХЦР,КИРС, Интерсос

1.27. Организовање локалне медијске кампање	Март 2012.	Спроведена обухватна кмапања преко локалних медија.	Број и врста медијских догађаја и садржаја у кампањи	150.000	-	Одсек протокола, Повереник, Локалне медијске куће	Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
1.28. Допуњавање постојеће базе подацима о новопријављеним кандидатима	Април 2012.	Допуњена база података о кандидатима за доделу грантова грађевинског материјала	Број нових кандидата у бази, Број и структура података о кандидатима	80.000	-	Повереништво, Црвени крст	Служба непокретности Крушевац, Центар за социјални рад, КИРС, УНХЦР
1.29. Избор кандидата за доделу грантова	Април 2012.	Одабрано најмање 10 корисника (породица)	Број одабраних корисника, Структура корисничких породица	Људски ресурси	-	Градска комисија	КИРС, ИОМ, УНХЦР,Интерсос
1.30. Расписивање тендера за набавку грађевинског материјала и избор испоручиоца	Мај 2012.	Спроведена тендерска процедура и изабран испоручилац	Број пријављених на тендер, Структура/квалитет прикупљених понуда	4.800.000	2.400 000	Градска комисија, Група за јавне набавке	Интерсос,КИРС
1.31. Праћење доставе и уградње грађ. материјала	Јун-октобар 2012.	Испоручен и уграђен грађевински материјал	Број достављених грађевин. грантова, Број завршених грађевин. објеката			Градска комисија	Одсек за урбанизам и инспекцијеске послове
1.32. Континуирано медијско праћење	Март-октобар 2012.	Остварено континуирано праћење програма грађевинских грантова од стране локалних медија	Број и врста медијских информација, Број и врста медија који су пратили програм			Локални медији	Градска комисија
1.33.Процена успешности програма грађевинских грантова у 2012.	Новембар-децембар 2012.	Процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног гранта, Укупна финансијска вредност додељених грантова, Број особа које су кроз програм			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	

			решиле стамбено питање				
1.34. Финална евалуација програма грађевинских грантова у периоду 2009-2012	Новембар-децембар 2012.	Процењена успешност програма у периоду 2009-2012	Укупна финансијска вредност додељених грантова, Укупан број особа које су кроз програм решиле стамбено питање			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
<p><i>Потенцијални програми унапређења услова становања за избегла и интерно расељена лица за које ће се накнадно развити план активности, уколико се стекнут услови у периоду 2009-2013.:</i></p> <p>Социјално становање Социјално становање уз подршку</p>							

Специфични циљ 2: У периоду од 2009. до краја 2013. год. трајно решити стамбено питање за најмање 20 породица избеглих и интерно расељених лица, откупом најмање 20 одговарајућих сеоских домаћинстава:

- У периоду 2009-2010. год. – најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица;
- У току 2011.год. - најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица;
- У току 2012. год. - најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица;
- У току 2013. год. - најмање 5 сеоских домаћинстава за 5 породица.

Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет ЛС и други лок. ресурси	Остали извори		
2.1. Формирање Градске комисије за побољшање услова становања избеглих и ИРЛ (состављене од представника сва три сектора) и доношење Правилника о раду	Јануар – фебруар 2009.	Формирана Комисија. Усвојен Правилник.	Број и структура чланова Комисије. Обим и структура Правилника.	Људски ресурси	-	Повереништво	Начелник градске управе, Одсек за урбанизам, Дирекција за изградњу
2.2. Процес прикупљања података о слободним сеоским домаћинствима	Април - октобар 2009.	Припремљени извештаји са терена. Прикупљена документација о слободним сеоским домаћинствима.	Број посећених сеоских Домаћинстава. Број и структура података о слободним домаћинствима.	Људски ресурси	-	Повереништво, Дирекција за изградњу, Грађевинска инспекција, служба месних заједница, месне канцеларије	Служба непокретности Крушевац, Центар за социјални рад, КИРС, УНХЦР
2.3. Планирање буџета за откуп сеоских домаћинстава	Новембар 2009.	Припремљен план буџета за откуп сеоских домаћинстава у 2010. год.	Потребан износ за откуп сеоских домаћинстава у 2010. год.	1.680.000 Људски ресурси	120000	Градоначелник, служба буџете, повереништво КЛЕРК ⁹	УНХЦР, КИРС, Интерсос, ХОД
2.4. Израда базе података о слободним сеоским домаћинствима	Новембар-децембар 2009.	Израђена обухватна база података	Број слободних сеоских домаћинстава у бази, Број и структура података о слободним	80.000	-	Повереништво, Црвени крст, Дирекција за изградњу	Служба непокретности Крушевац, Центар за социјални рад, КИРС, УНХЦР

⁹ Канцеларија за локални економски развој Крушевца

			сеоским домаћинствима				
2.5. Праћење (мониторинг) и оцена успешности (евалуација) програма у текућој години	Континуирано у току године (праћење) Новембар-децембар 2009. (оцена успешности)	Реализовано праћење и оцењена успешност програма у текућој години и процењена успешност програма у текућој години	Број и структура података о слободним сеоским домаћинствима, Структура и садржај годишњег извештаја			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
2010. год.							
2.6. Дефинисање критеријума за откуп сеоских домаћинстава и реализовање конкурса	Фебруар-Март 2010.	Дефинисани критеријуми. Реализован конкурс.	Број и врста критеријума, Број и структура пријављених кандидата	Људски ресурси	-	Градска комисија, Повереништво	УНХЦР, КИРС, Интерсос
2.7. Организовање локалне медијске кампање за откуп сеоских домаћинстава	Март 2010.	Спроведена обухватна кмапања преко локалних медија.	Број и врста медијских догађаја и садржаја у кампањи	150.000	-	Одсек протокола, Повереник, Локалне медијске куће	Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
2.8. Избор кандидата за откуп сеоских домаћинстава	Април 2010.	Одабрано најмање 5 корисника (породица)	Број одабраних корисника, Структура корисничких породица	Људски ресурси	-	Градска комисија	КИРС, ИОМ, УНХЦР, Интерсос
2.9. Спровођење поступка откупа и преноса сеских домаћинстава	Јун-октобар 2010.	Откупљена сеоска домаћинства и пренето власништво на кориснике	Број откупљених домаћинстава, Број објеката чије је власништво пренето на кориснике	Људски ресурси		Градска комисија	Општински суд, пореска управа, служба непокретности

2.10. Континуирано медијско праћење	Фебруар-октобар 2010.	Остварено континуирано праћење програма грађевинских грантова од стране локалних медија	Број и врста медијских информација, Број и врста медија који су пратили програм			Локални медији	Градска комисија
2.11. Праћење (мониторинг) и оцена успешности (евалуација) програма у текућој години	Континуирано у току године (праћење) Новембар-децембар 2010. (оцена успешности)	Реализовано праћење и оцењена успешност програма у текућој години и процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног сеоског домаћинства, Укупна финансијска вредност додељених сеоских домаћинстава, Број особа које су кроз програм решиле стамбено питање			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
2011. год.							
2.12. Дефинисање критеријума за откуп сеоских домаћинстава и реализовање конкурса	Фебруар-Март 2011.	Дефинисани критеријуми. Реализован конкурс.	Број и врста критеријума, Број и структура пријављених кандидата	Људски ресурси	-	Градска комисија, Повереништво	УНХЦР, КИРС, Интерсос
2.13. Организовање локалне медијске кампање за откуп сеоских домаћинстава	Март 2011.	Спроведена обухватна кампања преко локалних медија.	Број и врста медијских догађаја и садржаја у кампањи	150.000	-	Одсек протокола, Повереник, Локалне медијске куће	Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
2.14. Избор кандидата за откуп сеоских домаћинстава	Април 2011.	Одабрано најмање 5 корисника (породица)	Број одабраних корисника, Структура корисничких породица	Људски ресурси	-	Градска комисија	КИРС, ИОМ, УНХЦР, Интерсос
2.15. Спровођење поступка откупа и преноса сеских домаћинстава	Јун-октобар 2011.	Откупљена сеоска домаћинства и пренето власништво на кориснике	Број откупљених домаћинстава, Број објеката чије је власништво пренето на кориснике	Људски ресурси		Градска комисија	Општински суд, пореска управа, служба непокретности
2.16. Континуирано медијско праћење	Фебруар-октобар 2010.	Остварено континуирано праћење програма	Број и врста медијских информација, Број и врста медија који су пратили програм			Локални медији	Градска комисија

		грађевинских грантова од стране локалних медија					
2.17. Праћење (мониторинг) и оцена успешности (евалуација) програма у текућој години	Континуирано у току године (праћење) Новембар- децембар 2011. (оцена успешности)	Реализовано праћење и оцењена успешност програма у текућој години и процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног сеоског домаћинства, Укупна финансијска вредност додељених сеоских домаћинстава, Број особа које су кроз програм решиле стамбено питање			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
2012. год.							
2.18. Дефинисање критеријума за откуп сеоских домаћинстава и реализовање конкурса	Фебруар- Март 2012.	Дефинисани критеријуми. Реализован конкурс.	Број и врста критеријума, Број и структура пријављених кандидата	Људски ресурси	-	Градска комисија, Повереништво	УНХЦР, КИРС, Интерсос
2.19. Организовање локалне медијске кампање за откуп сеоских домаћинстава	Март 2012.	Спроведена обухватна кмапања преко локалних медија.	Број и врста медијских догађаја и садржаја у кампањи	150.000	-	Одсек протокола, Повереник, Локалне медијске куће	Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
2.20. Избор кандидата за откуп сеоских домаћинстава	Април 2012.	Одабрано најмање 5 корисника (породица)	Број одабраних корисника, Структура корисничких породица	Људски ресурси	-	Градска комисија	КИРС, ИОМ, УНХЦР, Интерсос
2.21. Спровођење поступка откупа и преноса сеских домаћинстава	Јун-октобар 2012.	Откупљена сеоска домаћинства и пренето власништво на кориснике	Број откупљених домаћинстава, Број објеката чије је власништво пренето на кориснике	Људски ресурси		Градска комисија	Општински суд, пореска управа, служба непокретности
2.22. Континуирано медијско праћење	Фебруар- октобар 2010.	Остварено континуирано праћење програма грађевинских грантова од стране локалних медија	Број и врста медијских информација, Број и врста медија који су пратили програм			Локални медији	Градска комисија

2.23. Праћење (мониторинг) и оцена успешности (евалуација) програма у текућој години	Континуирано у току године (праћење) Новембар-децембар 2012. (оцена успешности)	Реализовано праћење и оцењена успешност програма у текућој години и процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног сеоског домаћинства, Укупна финансијска вредност додељених сеоских домаћинстава, Број особа које су кроз програм решиле стамбено питање			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
2013. год.							
2.24. Дефинисање критеријума за откуп сеоских домаћинстава и реализовање конкурса	Фебруар-Март 2013.	Дефинисани критеријуми. Реализован конкурс.	Број и врста критеријума, Број и структура пријављених кандидата	Људски ресурси	-	Градска комисија, Повереништво	УНХЦР, КИРС, Интерсос
2.25. Организовање локалне медијске кампање за откуп сеоских домаћинстава	Март 2013.	Спроведена обухватна кмапања преко локалних медија.	Број и врста медијских догађаја и садржаја у кампањи	150.000	-	Одсек протокола, Повереник, Локалне медијске куће	Локалне НВО, Црвени крст, Центар за социјални рад, Служба МЗ
2.26. Избор кандидата за откуп сеоских домаћинстава	Април 2013.	Одабрано најмање 5 корисника (породица)	Број одабраних корисника, Структура корисничких породица	Људски ресурси	-	Градска комисија	КИРС, ИОМ, УНХЦР, Интерсос
2.27. Спровођење поступка откупа и преноса сеских домаћинстава	Јун-октобар 2013.	Откупљена сеоска домаћинства и пренето власништво на кориснике	Број откупљених домаћинстава, Број објеката чије је власништво пренето на кориснике	Људски ресурси		Градска комисија	Општински суд, пореска управа, служба непокретности
2.28. Континуирано медијско праћење	Фебруар-октобар 2010.	Остварено континуирано праћење програма грађевинских грантова од стране локалних медија	Број и врста медијских информација, Број и врста медија који су пратили програм			Локални медији	Градска комисија

2.29. Праћење (мониторинг) и оцена успешности (евалуација) програма у текућој години	Континуирано у току године (праћење) Новембар-децембар 2013. (оцена успешности)	Реализовано праћење и оцењена успешност програма у текућој години и процењена успешност програма у текућој години	Финансијска вредност појединачног сеоског домаћинства, Укупна финансијска вредност додељених сеоских домаћинстава, Број особа које су кроз програм решиле стамбено питање			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
2.30. Финална евалуација програма откупа сеоских домаћинстава у периоду 2009-2013	Новембар-децембар 2013.	Процењена успешност програма у периоду 2009-2013	Укупна финансијска вредност додељених грантова, Укупан број породица/особа које су кроз програм решиле стамбено питање			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	

Специфични циљ 3: 3. У периоду од 2010. до 2013. год. побољшати могућности за запошљавање радно способних избеглих и интерно расељених лица у локалној заједници реализацијом 4 циклуса доквалификације/преквалификације за најмање 80 особа:							
<ul style="list-style-type: none"> • У току 2010. год. – 1 циклус за најмање 20 особа; • У току 2011. год. - 1 циклус за најмање 20 особа; • У току 2012. год. - 1 циклус за најмање 20 особа; • У току 2013. год. - 1 циклус за најмање 20 особа. 							
Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет ЛС и други лок. извори	Остали извори		
2010. год.							
3.1. Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификације (I циклус)	Јануар-фебруар 2010. год.	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм преквалификације	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ – Филијала Крушевац	УНХЦР	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац, МДФ-Фонд за микро развој
3.2. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Март 2010. год.	Одржане најмање 2 презентације за најмање по 30 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, Број учесника на презентацијама Број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, Простор и време у локалним медијаима	УНХЦР	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац, Народни универзитет, Локални медији
3.3. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	Април 2010. год.	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме Преквалификације / доквалификације. Изабрани корисници за програме преквалификације	Број и врста критеријума, Број изабраних корисника	Људски ресурси (Радна група), Простор и опрема за рад	-	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац, Народни универзитет

3.4. Припремање распореда обуке	Мај 2010. год.	Направљен распоред обуке и кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, Време реализације обука по занимањима	Људски ресурси	-	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	-
3.5. Реализација I (првог) циклуса обуке	Јун-новембар 2010.	Одржане обуке за кориснике програма. Обуку је успешно завршило најмање 20 полазника.	Број и врста реализованих обука (врста занимања). Број полазника који су успешно завршили обуке у I циклусу	2.000.000 дин. Људски ресурси, Предавачи Народног универзитета, Простор, Опрема	-	Народни универзитет,	НСЗ Крушевац
3.6. Информисање послодаваца о новим кадровима	Новембар 2010. год.	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодаваца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси	-		НСЗ Крушевац, Удружење послодаваца/ привредника Крушевца, Локални медији
3.7. Праћење (мониторинг) и оцена успешности (евалуација) програма у текућој години	Континуирано у току године (праћење) Децембар 2010. (оцена успешности)	Реализовано праћење и оцењена успешност програма у текућој години и процењена успешност програма у текућој години	Број особа које су кроз програм стекле/усавршиле своју квалификацију, Укупна финансијска вредност програма у текућој години			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
2011. год.							
3.8. Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификације (I циклус)	Јануар- фебруар 2011. год.	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм преквалификације	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ – Филијала	УНХЦР	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац
3.9. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Март 2011. год.	Одржане најмање 2 презентације за најмање по 30 потенцијалних корисника.	Број одржаних презентација, Број учесника на презентацијама Број и врста	Сала за презентацију, Простор и време у локалним	УНХЦР	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац, Народни универзитет, Локални медији

		Оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	медијских оглашавања	медијаима			
3.10. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	Април 2011. год.	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме Преквалификације / доквалификације. Изабрани корисници за програме преквалификације	Број и врста критеријума, Број изабраних корисника	Људски ресурси (Радна група), Простор и опрема за рад	-	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац, Народни универзитет
3.11. Припремање распореда обуке	Мај 2011. год.	Направљен распоред обуке и кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, Време реализације обука по занимањима	Људски ресурси	-	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	-
3.12. Реализација I (првог) циклуса обуке	Јун-новембар 2011.	Одржане обуке за кориснике програма. Обуку је успешно завршило најмање 20 полазника.	Број и врста реализованих обука (врста занимања). Број полазника који су успешно завршили обуке у I циклусу	2.000.000 дин. Људски ресурси, Предавачи Народног универзитета, Простор, Опрема	-	Народни универзитет,	НСЗ Крушевац
3.13. Информисање послодаваца о новим кадровима	Новембар 2011. год.	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодаваца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси	-	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	НСЗ Крушевац, Удружење послодаваца/ привредника Крушевца, Локални медији
3.14. Праћење (мониторинг) и оцена успешности (евалуација) програма у текућој години	Континуирано у току године (праћење) Децембар 2011. (оцена успешности)	Реализовано праћење и оцењена успешност програма у текућој години и процењена	Број особа које су кроз програм стекле/усавршиле своју квалификацију, Укупна финансијска			Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	

		успешност програма у текућој години	вредност програма у текућој години				
2012. год.							
3.15. Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификације (I циклус)	Јануар-фебруар 2012. год.	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм преквалификације	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ – Филијала Крушевац	УНХЦР	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац
3.16. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Март 2012. год.	Одржане најмање 2 презентације за најмање по 30 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, Број учесника на презентацијама Број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, Простор и време у локалним медијаима	УНХЦР	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац, Народни универзитет, Локални медији
3.17. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	Април 2012. год.	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме Преквалификације / доквалификације. Изабрани корисници за програме преквалификације	Број и врста критеријума, Број изабраних корисника	Људски ресурси (Радна група), Простор и опрема за рад	-	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац, Народни универзитет
3.18. Припремање распореда обуке	Мај 2012. год.	Направљен распоред обуке и кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, Време реализације обука по занимањима	Људски ресурси	-	Повереништво , канцеларија ЛЕР-а	-
3.19. Реализација I (првог) циклуса обуке	Јун-новембар 2012.	Одржане обуке за кориснике програма. Обука је успешно завршило најмање	Број и врста реализованих обука (врста занимања). Број полазника	2.000.000 дин. Људски ресурси, Предавачи Народног	-	Народни универзитет,	НСЗ Крушевац

		20 полазника.	који су успешно завршили обуке у I циклусу	универзитета, Простор, Опрема			
3.20. Информисање послодаваца о новим кадровима	Новембар 2012. год.	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодаваца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси	-		НСЗ Крушевац, Удружење послодаваца/ привредника Крушевца, Локални медији
3.21. Праћење (мониторинг) и оцена успешности (евалуација) програма у текућој години	Континуирано у току године (праћење) Децембар 2012. (оцена успешности)	Реализовано праћење и оцењена успешност програма у текућој години и процењена успешност програма у текућој години	Број особа које су кроз програм стекле/усавршиле своју квалификацију, Укупна финансијска вредност програма у текућој години			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
2013. год.							
3.22. Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификације (I циклус)	Јануар-фебруар 2013. год.	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм преквалификације	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ – Филијала Крушевца	УНХЦР	Повереништво, канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац
3.23. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Март 2013. год.	Одржане најмање 2 презентације за најмање по 30 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, Број учесника на презентацијама Број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, Простор и време у локалним медијаима	УНХЦР	Повереништво, канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац, Народни универзитет, Локални медији
3.24. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у	Април 2013. год.	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме Преквалификације	Број и врста критеријума, Број изабраних корисника	Људски ресурси (Радна група), Простор и опрема за рад	-	Повереништво, канцеларија ЛЕР-а	НСЗ – Филијала Крушевац, Народни универзитет

складу са критеријумима		/ доквалификације. Изабрани корисници за програме преквалификације					
3.25. Припремање распореда обуке	Мај 2013. год.	Направљен распоред обуке и кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, Време реализације обука по занимањима	Људски ресурси	-	Повереништво, канцеларија ЛЕР-а	-
3.26. Реализација I (првог) циклуса обуке	Јун-новембар 2013.	Одржане обуке за кориснике програма. Обуку је успешно завршило најмање 20 полазника.	Број и врста реализованих обука (врста занимања). Број полазника који су успешно завршили обуке у I циклусу	2.000.000 дин. Људски ресурси, Предавачи Народног универзитета, Простор, Опрема	-	Народни универзитет,	НСЗ Крушевац
3.27. Информисање послодаваца о новим кадровима	Новембар 2013. год.	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодаваца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси	-		НСЗ Крушевац, Удружење послодаваца/ привредника Крушевца, Локални медији
3.28. Праћење (мониторинг) и оцена успешности (евалуација) програма у текућој години	Континуирано у току године (праћење) Новембар 2013. (оцена успешности)	Реализовано праћење и оцењена успешност програма у текућој години и процењена успешност програма у текућој години	Број особа које су кроз програм стекле/усавршиле своју квалификацију, Укупна финансијска вредност програма у текућој години			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	
3.29. Финална евалуација програма преквалификације/ доквалификације у периоду 2009-2013	Новембар-децембар 2013.	Процењена успешност програма у периоду 2009-2013	Укупна финансијска вредност програма, Укупан број особа које су завршиле разне врсте обука, Број особа које су се запослиле			Тело које управља применом Локалног плана (Савет за миграције)	

Поглавље 7 Ресурси/буџет

Процењено је да ће за реализацију Локалног акционог плана 2009-2013. год. бити укупно потребно око 300.000 ЕУР. С обзиром да су детаљни годишњи планови урађени за 2009. и 2010. год. утврђени су и прецизнији трошкови примене Локалног плана у том периоду. У 2009. год. ће почети обухватна и интензивна примена Локалног плана, тако да су потребна средства у износу од 75.000 ЕУР (учешће градског буџета је 22.000 ЕУР), а у 2010. у износу од 75.000 ЕУР. Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене Локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Уколико се буду развијали програми социјалног становања и социјалног становања под заштићеним условима, локална самоуправа ће поред већ наведених средстава из локалног буџета, обезбедити и опремљено грађевинско земљиште за ове програме.

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих извора: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

Поглавље 8. Аранжмани за примену

Аранжмани за примену ЛАП у Граду Крушевцу обухватају **локалне структуре и различите мере и процедуре** које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- 1) **Структуре за управљање процесом примене ЛАП и**
- 2) **Структуре које су оперативне и примењују ЛАП**

Структуру за управљање процесом примене ЛАП, након његовог усвајања, представљаће *Локални савет за миграције*, састављен од чланова Радне групе која је учествовала у изради плана и евентално додатних чланова из реда кључних актера у локалној заједници, укључујући и кориснике овог Локалног плана. Локални савет за миграције ће, као део свог будућег рада, направити *План управљања применом Локалног плана*.

Овај Савет, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног плана;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног плана;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера-учесника у процесу унапређења положаја избеглих и ИРЛ у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана;

- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници-партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним планом;
- Редовно достављање извештаја координатору/ки Локалног савета за миграције о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;
- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, након 2010. год. припремаће Локални савет уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Локални савет ће формирати и одговарајуће радне тимове. Годишње планове ће усвајати Скупштина Града Крушевца (или други надлежни орган локалне самоуправе).

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

Поглавље 9. Праћење и оцена успешности

- **Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације)** ЛАП је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП ради предлагање евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.
- **Временски оквир:** Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2009-2013. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње и подносиће се извештај Скупштини Града Крушевца. Финална евалуација обавиће се на крају 2013 године.
- **Предмет мониторинга и евалуације:** Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.
- **Кључни индикатори утицаја** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног плана ће бити следећи:
 - Број нових услуга - локалних мера / програма за избегла и ИРЛ;
 - Обухват избеглих и ИРЛ новим услугама и мерама;
 - Структура корисника/ца услуга и мера / програма;
 - Ниво укључености различитих актера у пружање услуга избеглим и ИРЛ у локалној заједници;
 - Обим финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРЛ;
 - Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим и ИРЛ (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана.

- **Методе и технике мониторинга и евалуације:** За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), анкете, извештавање и др.

Локални савет за миграције ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног плана акције - вршиће мониторинг (М) и евалуацију (Е). Локални савет ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног плана.

